

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ,
ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ ДИПЛОМНИХ РОБІТ З
ЛІНГВІСТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

*(для студентів Навчально-наукового інституту іноземної
філології освітньо-кваліфікаційних рівнів “бакалавр”,
“спеціаліст” та “магістр”)*

Укладач: к.ф.н., доц. В.В. Жуковська

*Рекомендовано вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол № від 2011 року)*

Рецензенти:

Мойсієнко В.М. – доктор філологічних наук, професор,
директор Навчально-наукового інституту філології та
журналістики ЖДУ імені Івана Франка

Сингаївська А.В. – кандидат філологічних наук,
професор, директор Навчально-наукового інституту іноземної
філології ЖДУ імені Івана Франка

Могельницька Л.Ф. – кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри іноземних мов Житомирського
технологічного університету

Жуковська В.В. Методичні рекомендації до написання,
оформлення і захисту дипломних робіт з лінгвістичних дисциплін
(для студентів Навчально-наукового інституту іноземної
філології освітньо-кваліфікаційних рівнів “бакалавр”,
“спеціаліст” та “магістр”) — Житомир, 2011. — 87 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів
освітньо-кваліфікаційних рівнів “бакалавр”, “спеціаліст” та
“магістр”, які виконують дипломні роботи з лінгвістичних
дисциплін, а також викладачів для здійснення ними
керівництва дипломними роботами студентів. Основна мета
цих рекомендацій полягає в методичній допомозі при
підготовці дипломних (магістерських) робіт, формуванні та
чіткому розумінні кваліфікаційних вимог до їх виконання,
написання та оформлення.

© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2011

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	
1. ДИПЛОМНА (МАГІСТЕРСЬКА) РОБОТА ЯК ФОРМА ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ СТУДЕНТІВ	
1.1. Мета і завдання атестаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр».....	
1.2. Вимоги до виконавців, наукових керівників та консультантів дипломних (магістерських) робіт.....	
2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	
2.1. Вибір і затвердження теми, розробка плану дипломної (магістерської) роботи.....	
2.2. Складання графіку роботи над дипломною (магістерською) роботою.....	
2.3. Загальні рекомендації щодо вивчення спеціальної літератури та інших джерел інформації з теми дослідження.....	
3. ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	
3.1. Титульна сторінка.....	
3.2. Зміст.....	
3.3. Вступна частина.....	
3.4. Основна частина роботи.....	
3.5. Висновки.....	
3.6. Резюме.....	
3.7. Додатки.....	
3.8. Список використаних джерел.....	
3.9. Типові помилки при написанні дипломної (магістерської) роботи.....	
4. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	
4.1. Нумерація розділів та підрозділів.....	
4.2. Оформлення ілюстрацій і таблиць.....	
4.3. Посилання на використані джерела та цитування.....	
4.4. Оформлення додатків та списку використаних джерел.....	
5. МОВА ТА СТИЛЬ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	
6. НАПИСАННЯ РЕЗЮМЕ	
7. ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА	
8. ЗОВНІШНЄ РЕЦЕНЗУВАННЯ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	
9. ПОПЕРЕДНІЙ ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	
10. ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ	
10.1. Процедура захисту дипломної (магістерської) роботи.....	
10.2. Критерії оцінки дипломної (магістерської) роботи.....	
10.3. Загальні рекомендації щодо виступу дипломника.....	

11. ДОДАТКИ	
<i>Додаток А.</i> Орієнтовна тематика тем дипломних (магістерських) робіт, які виконуються в Навчально-науковому інституті іноземної.....	
<i>Додаток Б.</i> Зразок заяви на затвердження теми дипломної (магістерської) роботи.....	
<i>Додаток В.</i> Орієнтовна схема відгуку керівника дипломної (магістерської) роботи.....	
<i>Додаток Д.</i> Орієнтовна схема рецензії на дипломну (магістерську) роботу.....	
<i>Додаток Е.</i> Зразок оформлення титульної сторінки дипломної роботи..	
<i>Додаток Ж.</i> Зразок оформлення змісту дипломної роботи.....	
<i>Додаток З.</i> Зразок оформлення розділів і підрозділів.....	
<i>Додаток К.</i> Зразок оформлення ілюстрації.....	
<i>Додаток Л.</i> Зразок оформлення таблиці.....	
<i>Додаток М.</i> Зразок оформлення списку використаних джерел.....	
12. ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА	

ПЕРЕДМОВА

У сьогоднішніх умовах реформування вищої освіти в Україні, її стійкої орієнтації на європейську систему освіти та входження в Болонський процес відбувається постійний перегляд змісту, методів та форм організації навчальної діяльності студентів у вищому навчальному закладі. Концепція ступеневої (багаторівневої) підготовки фахівців у вищих навчальних закладах визнає науково-дослідницьку роботу студентів одним із пріоритетних напрямків у підготовці висококваліфікованих спеціалістів. Швидкі темпи розвитку науки і техніки, тотальна інформатизація суспільства висувають нові, набагато вищі вимоги до творчого потенціалу спеціалістів у певній галузі. Випускники вищих закладів освіти повинні не лише мати ґрунтовні професійні знання, але й уміти орієнтуватися в потоці науково-технічної інформації, володіти методами наукового пошуку, знаходити найраціональніші рішення досліджуваних питань. Виконання поставлених завдань можливе у випадку планомірної підготовки студентів до проведення самостійного наукового пошуку. Науково-дослідна робота студентів Навчально-наукового інституту (ННІ) іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка є невід'ємним компонентом підготовки майбутніх висококваліфікованих фахівців, здатних до постійного саморозвитку та самовдосконалення. Залучення студентської молоді до наукового пошуку здійснюється з метою реалізації їхнього інтелектуального потенціалу, підвищення творчої ініціативи, розширення наукового кругозору, формування навичок самостійного дослідження.

У професійній підготовці спеціаліста будь-якого профілю значну роль відіграє випускна кваліфікаційна робота. Випускна кваліфікаційна робота – це дипломна робота, яка виконується студентами випускних курсів для отримання відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня («бакалавр», «спеціаліст» чи «магістр»). Дипломна (магістерська) робота має на меті систематизувати, закріпити та розширити теоретичні знання

студентів з передбачених навчальними планами дисциплін професійного циклу, навчити застосовувати ці знання на практиці для дослідження конкретних проблем, ознайомити молодих дослідників із методами проведення наукового дослідження, а також навчити науково обґрунтовувати результати власних досліджень.

Основна мета пропонованих рекомендацій полягає в методичній допомозі студентам випускних курсів при підготовці дипломних (магістерських) робіт, що, на нашу думку, сприятиме оптимізації діяльності молодих дослідників та підвищенню якості проведених ними наукових досліджень. Головним завданням посібника є надання систематизованої інформації щодо вимог до виконання, оформлення та захисту випускних кваліфікаційних робіт.

1. ДИПЛОМНА (МАГІСТЕРСЬКА) РОБОТА ЯК ФОРМА ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ СТУДЕНТІВ

1.1. Мета і завдання атестаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр»

Дипломна (магістерська) робота є самостійним науковим дослідженням, яке засвідчує рівень кваліфікаційної підготовки студента за обраною спеціальністю на відповідному ступені отримання вищої освіти та виступає головним критерієм його фахової компетентності за обраною спеціальністю.

Дипломна (магістерська) робота є випускною кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої Державна екзаменаційна комісія (ДЕК) вирішує питання про присвоєння її автору відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня. Вона є ефективною формою перевірки якості теоретичної та практичної підготовки випускників до роботи за обраним фахом, важливим аспектом розвитку творчого мислення і розширення знань майбутніх спеціалістів.

Як одна зі спеціальних форм науково-дослідницької роботи студентів дипломна (магістерська) робота має свої кваліфікаційні ознаки та покликана поглибити й закріпити здобуті теоретичні знання та практичні уміння і навички з дисциплін професійного циклу. Виконання та захист студентами ННІ іноземної філології дипломної (магістерської) роботи має на меті перевірити їх уміння творчо застосовувати здобуті знання з лінгвістичних дисциплін, методики викладання іноземних мов або педагогіки, а також обстоювати теоретичні положення, сформульовані на основі отриманих результатів наукового спостереження та дослідження. Студенти повинні навчитися вирішувати поставлені теоретичні та практичні завдання й творчо обробляти фактичний матеріал, що знадобиться їм в майбутній навчально-педагогічній чи перекладацькій діяльності.

1.2. Вимоги до виконавців, наукових керівників та консультантів дипломних (магістерських) робіт

Дипломні (магістерські) роботи виконуються студентами випускних курсів з дисциплін, визначених навчальним планом. Дипломну (магістерську) роботу для отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» чи «спеціаліст» можуть виконувати студенти, які мають позитивні оцінки з фахових дисциплін і виявили здібності у науково-дослідницькій діяльності. Всі без винятку студенти магістратури виконують магістерську роботу.

За своїм статусом дипломна (магістерська) робота прирівнюється до державного іспиту з обраного фаху або теорії та практики навчання і виховання.

Керівництво дипломними (магістерськими) роботами здійснюється професорами та доцентами ННІ іноземної філології. Науковий керівник надає науково-методичну допомогу студенту в його самостійній роботі над дипломною (магістерською) роботою та здійснює індивідуальне консультування студента з питань дослідження. Якщо дипломна (магістерська) робота виконується на стику галузей наук, до керування науковим дослідженням допускається залучення одного чи більше консультантів, які є фахівцями у відповідній галузі. Призначення консультантів відбувається за погодженням завідуючого кафедрою.

Обов'язки студента-дипломника:

- вчасно визначитися з темою дослідження та узгодити з науковим керівником план дипломної (магістерської) роботи;
- подати у визначений термін заяву на ім'я ректора університету з проханням дозволити виконувати дипломну (магістерську) роботу з обраного напрямку;
- чітко дотримуватися графіка роботи над дипломним дослідженням і вчасно завершувати відповідні розділи дипломної (магістерської) роботи;
- консультуватися з науковим керівником з питань дослідження (не менше 1 разу на два тижні);

- звітувати науковому керівнику про стан підготовки дослідження;
- завершити роботу у повному обсязі не пізніше початку травня поточного навчального року;
- обов'язково пройти попередній захист роботи на профілюючій кафедрі;
- подати остаточний варіант дипломної (магістерської) роботи (у двох примірниках) із відгуком наукового керівника та зовнішньою рецензією на профілюючу кафедру не пізніше, ніж за три тижні до початку державних іспитів;
- відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, висновків та якість оформлення несе студент-автор роботи. Якщо студент подає на попередній захист не самостійно виконану роботу, рішенням кафедри робота до захисту не допускається.

До **обов'язків наукового керівника** дипломної (магістерської) роботи входить:

- ознайомити студента з орієнтовною тематикою дипломних (магістерських) робіт, вимогами та правилами їх написання;
- надати допомогу в остаточному формулюванні теми дослідження, розробці плану (змісту) роботи, визначенні методів дослідження, доборі необхідної літератури, довідкових та інших джерел з теми дипломної (магістерської) роботи;
- визначити поетапні терміни виконання дипломної (магістерської) роботи;
- проводити систематичні індивідуальні консультації з питань дослідження;
- контролювати якість та самостійність виконання роботи, інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- рекомендувати форми оприлюднення результатів дослідження (тези, доповіді на наукових семінарах і конференціях, наукові статті);

➤ дати відгук на дипломну (магістерську) роботу та сприяти в отриманні зовнішньої рецензії на неї.

Обов'язки консультанта дипломної (магістерської) роботи:

➤ участь у погодженні теми та розробленні плану дослідження;

➤ надання допомоги з теоретичних та методичних питань дипломної (магістерської) роботи;

➤ сприяння у підборі та вивченні інформаційних джерел з обраної теми;

➤ індивідуальне консультування з питань дослідження;

➤ попереднє рецензування дипломної (магістерської) роботи.

Науковий керівник та консультант повинні всебічно сприяти дипломнику в успішному виконанні його дипломної роботи, а також стимулювати його творчість і самостійність при проведенні дослідження.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

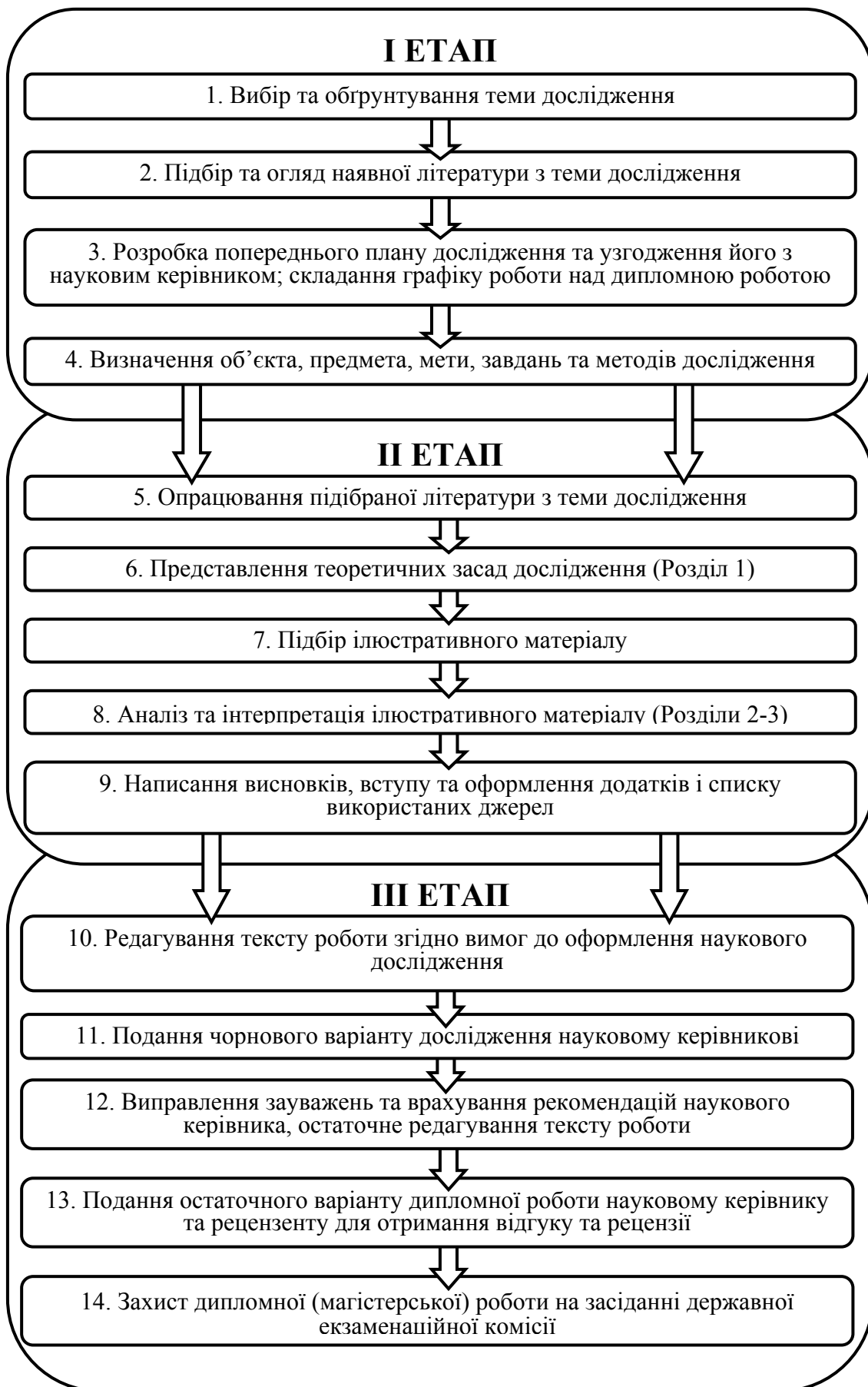
Процес роботи над науковим дослідженням включає три основні етапи:

I. підготовчий;

II. дослідницький;

III. заключний.

Етапи написання дипломної (магістерської) роботи можливо відобразити таким чином:

2.1. Вибір і затвердження теми, розробка плану дипломної (магістерської) роботи

Теми дипломних (магістерських) робіт обираються студентами на основі розроблених і затверджених фаховими кафедрами ННІ іноземної філології переліків орієнтовних тем дипломних (магістерських) робіт для здобуття освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр». Тематика дипломних (магістерських) робіт розробляється згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців із конкретної спеціалізації у відповідності до затверджених програм нормативних та вибіркового дисциплін, що вивчаються. Теми дипломних (магістерських) робіт щорічно переглядаються та оновлюються.

Тематика дипломних (магістерських) робіт охоплює весь комплекс можливих питань з теоретичного курсу іноземної мови (англійської/німецької), теорії та практики перекладу, методики викладання іноземних мов або педагогіки (психології) і спрямована на підвищення професійного рівня майбутніх фахівців. Орієнтовна тематика дипломних (магістерських) робіт з лінгвістичних дисциплін наводиться в *Додатку А*.

Студент може запропонувати власну тему дипломної (магістерської) роботи з урахуванням своїх науково-практичних інтересів, особливо якщо дипломна (магістерська) робота є продовженням виконаної курсової роботи чи іншого наукового дослідження. У цьому випадку необхідно обґрунтувати доцільність розробки обраної теми та узгодити її з науковим керівником. У разі схвалення її необхідно затвердити на відповідній кафедрі.

Після остаточного узгодження з науковим керівником і редагування обрані теми дипломних (магістерських) робіт розглядаються і обговорюються на засіданнях фахових кафедр інституту. Кожна кафедра приймає рішення щодо затвердження тематики дипломних (магістерських) робіт та призначення наукових керівників.

Здійснивши вибір напряму дипломної (магістерської) роботи

та узгодивши його з обраним науковим керівником, студент повинен подати на ім'я ректора університету заяву з проханням дозволити йому виконувати дипломну (магістерську) роботу з обраного напрямку із зазначенням теми дослідження та наукового керівника. Заява із візою наукового керівника подається не пізніше **1 жовтня поточного навчального року** до дирекції інституту (зразок заяви представлено у *Додатку Б*). На підставі поданих заяв заступник директора з наукової роботи готує проект наказу про затвердження тем дипломних (магістерських) робіт, виконавців та наукових керівників і подає його на розгляд ректору університету.

Якщо ж студент магістратури без поважної причини не подав у зазначений термін заяви про вибір теми магістерської роботи, то тема роботи закріплюється на розсуд кафедри відповідно до планового розподілу педагогічного навантаження викладачів кафедри.

Список студентів, які виконують дипломні (магістерські) роботи, перелік тем та наукових керівників фіксуються наказом ректора по ЖДУ імені Івана Франка. Усі подальші зміни (формулювання назви, зміна прізвища виконавця й т.п.) у разі необхідності аргументуються письмово (заява дипломника), погоджуються з науковим керівником (віза на заяві дипломника) і потребують зміни у наказі за письмовим клопотанням кафедри (витяг із протоколу засідання).

Важливим моментом у початковий період підготовки дипломної (магістерської) роботи є підготовка студентом її концепції, тобто власного розуміння суті вибраної для вивчення проблеми: обґрунтування її актуальності, новизни і значущості, визначення основних напрямів досліджень і шляхів вирішення поставленої проблеми. Щоб сформулювати концепцію, необхідно підібрати і попередньо вивчити відповідні літературні джерела. При цьому слід зосередити увагу на аналізі ще не досліджених аспектів теми, пошуку недостатньо вивчених питань. Після попереднього вивчення основних джерел, осмислення матеріалу, складається план роботи і графік її виконання.

План повинен забезпечити комплексний, системний підхід до

вирішення поставленої проблеми і складатися з трьох-чотирьох чітко сформульованих найважливіших питань, які розкривають сутність обраної теми, її основний зміст. Якісно підготовлений, добре продуманий, лаконічно сформульований план роботи є одним із показників розуміння студентом проблеми і відіграє істотну роль в організації роботи. Для полегшення роботи над темою студент визначає і фіксує не лише основні пункти, а й можливі шляхи їх виконання.

2.2. Складання графіку роботи над дипломною (магістерською) роботою

З метою ефективної організації науково-дослідної роботи складається орієнтовний графік роботи над дипломною (магістерською) роботою й узгоджується із науковим керівником на першій консультації. Дотримання графіка є запорукою успішного та вчасного виконання наукового дослідження, оскільки він дозволяє студенту працювати планово та ефективно розподілити свій час.

У разі недотримання студентом плану та графіка виконання роботи питання виконання дипломної (магістерської) роботи обговорюється на засіданні відповідної кафедри.

Орієнтований графік роботи над дипломною (магістерською) роботою

№	Види роботи	Термін виконання
1	Вибір теми, узгодження з керівником, затвердження на кафедрі	вересень
2	Написання заяви з проханням дозволити виконувати дипломну (магістерську) роботу	до 1 жовтня поточного навчального року
3	Перша консультація з керівником, обговорення напрямку дослідження, визначення предмета та об'єкта, методів дослідження	вересень

4	Огляд наявних джерел з теми дослідження	кінець вересня початок жовтня
5	Складання попереднього плану дослідження й узгодження його з науковим керівником	середина жовтня
6	Опрацювання джерел з теми роботи та підготовка теоретичного розділу	жовтень-листопад
7	Підбір ілюстративного матеріалу	протягом осіннього семестру
8	Рецензування теоретичного розділу науковим керівником	грудень
9	Звіт на засіданні кафедри, на якій виконується дипломна (магістерська) робота, про стан підготовки дослідження	кінець січня - початок лютого
10	Підготовка практичного розділу роботи	грудень-березень
11	Внесення змін до теоретичного розділу роботи	січень
12	Рецензування практичного розділу дослідження науковим керівником	початок березня
13	Внесення змін до практичного розділу	середина березня
14	Подання першого повного варіанта дипломної (магістерської) роботи на рецензію науковому керівнику	початок квітня
15	Внесення відповідних змін та остаточне редагування тексту дипломної (магістерської) роботи відповідно до вимог оформлення	кінець квітня
16	Підготовка науковим керівником відгуку та подання роботи для отримання зовнішньої рецензії	кінець квітня
17	Ознайомлення з відгуком наукового керівника та зовнішньою рецензією	початок травня

18	Подання остаточно оформленої дипломної (магістерської) роботи з відгуком наукового керівника та зовнішньою рецензією на профілюючу кафедру	за три тижні до початку державних іспитів
19	Попередній захист дипломних (магістерських) робіт на відповідних кафедрах із рішенням завідуючого кафедрою про допуск роботи до захисту	за три тижні до початку державних іспитів
20	Подання роботи до ДЕК (у 2 примірниках) із відгуком наукового керівника та зовнішньою рецензією	за два тижні до початку державних іспитів

2.3. Загальні рекомендації щодо вивчення спеціальної літератури та інших джерел інформації з теми дослідження

Етап збору і відбору інформації є надзвичайно важливим для проведення наукового дослідження. Від того, як ретельно і ґрунтовно підібрано і опрацьовано інформацію з теми дослідження, буде залежати і результативність наукової розвідки.

При підборі необхідної інформації слід дотримуватися певних правил:

1) Інформація повинна бути актуальною і реально відображати стан об'єкта дослідження в кожен момент часу.

2) Інформація повинна бути достовірною, тобто представлені в науковому документі дані і результати є істинними і правдивими.

3) Інформація має точно відтворювати об'єктивний стан і розвиток об'єкта.

4) Інформація повинна подаватись у такій системі показників, при якій виключається ймовірність протиріч у висновках і неузгодженість первинних і отриманих даних.

5) Інформація повинна бути релевантною, тобто безпосередньо стосуватися теми дослідження.

Робота над дослідженням починається з ознайомлення зі станом обраної проблеми. Адже для її успішної розробки студент повинен мати досить повне уявлення про вже наявні розвідки з цієї теми. Для цього підбираються та аналізуються літературні та інші джерела, складається бібліографія. Бібліографія – це перелік опрацьованих документів із зазначенням прізвища та ініціалів автора, назви джерела, місця опублікування, видавництва, року видання, кількості сторінок. Ефективність пошуку інформації залежить в значній мірі від володіння методами її обліку, опрацювання та аналізу.

Пропонується такий порядок опрацювання літературних джерел:

- вивчення літературних джерел з фондів бібліотеки, фахових навчальних кабінетів, наукових лабораторій і кафедр університету;

- вивчення фондів інших бібліотек за тематичними каталогами;

- користування послугами бібліотек з мережі Internet;

- інші джерела за порадою керівника.

Огляд джерел дає змогу визначити новий напрям наукового дослідження, його значення для розвитку науки і практики, актуальність теми. Огляд літературних джерел здійснюється не для запозичення матеріалу, а для осмислення знайденої інформації і вироблення власної концепції, що може стати самостійною публікацією автора. Головною ідеєю аналізу інформації повинно бути обґрунтування актуальності і перспективності своєї наукової роботи.

Слід зауважити, що опрацювання та систематизація літературних джерел відбувається згідно таких загальних правил. Спочатку потрібно ознайомитися з працями, де проблема відображається в цілому (монографіями, підручниками, теоретичними статтями), а потім звернутися до вузьких досліджень (статей про конкретні лінгвістичні дослідження). У той же час вивчення складних джерел (монографій) слід починати лише після опрацювання простіших (підручників), проте аналіз книг передуює огляду статей. Отже, спершу вивчають

останні дослідження з обраної проблеми, а потім – більш хронологічно віддалені.

Відібрані літературні джерела потрібно ретельно опрацювати. Перш за все, необхідно попередньо ознайомитись зі змістом, вступом (передмовою), анотацією праці. Далі слід переглянути матеріали тих розділів, що стосуються теми дослідження. І якщо переглянуті матеріали дійсно відповідають науковому інтересу дослідника, то їх необхідно уважно прочитати, критично оцінити прочитане, звертаючи особливу увагу на ідеї й пропозиції щодо вирішення проблемних питань обраної теми, наявність різних точок зору й протиріч. Необхідний матеріал занотовується на окремому аркуші, на якому обов'язково вказується автор та назва джерела, а також номер сторінки, з якої було виписано конкретну інформацію. У подальшому ці дані будуть використані у дипломній роботі при оформленні посилань у тексті.

Як правило, виписують лише найбільш суттєве для даної книги чи статті і те, що викликає певну професійну цікавість та особистий інтерес. Щоб уникнути повторень, записи треба проводити після ознайомлюючого «швидкого» читання. При швидкому читанні книги можна робити паперові заставки в тих місцях, які здаються особливо цікавими.

Практичною рекомендацією є ведення записів лише на одній стороні аркушу. При цьому прискорюється пошук, а систематизація дає можливість робити будь-які вставки в тексті, використовувати записи при підготовці доповідей, наукових статей та ін.

Особливою формою фактичного матеріалу є цитати, тобто дослівний уривок твору, чийсь вислів, що органічно вписуються в текст наукової роботи як підтвердження чи заперечення певної думки. Тут потрібна особлива старанність, оскільки будь-яка недбалість у виписках даних повертається втратою додаткового часу на уточнення думки автора. Часто буває так, що окремі думки передаються своїми словами без дослівного виписування цитат. Виходячи з їх змісту, автор здійснює аналіз і синтез, будує систему обґрунтованих доказів.

Особливу увагу необхідно приділяти опису бібліографічних матеріалів. Для кожного опрацьованого джерела необхідно оформляти бібліографічну картку, до якої потрібно вносити відомості про автора, повну назву видання, типографську інформацію, рік видання, загальну кількість сторінок, а також місцезнаходження книги – назва бібліотеки чи іншого закладу, де зберігається аналізоване джерело, та шифр книги. Ця інформація стане у нагоді, якщо виникне необхідність повторно переглянути певні праці, наприклад, щоб уточнити цитату, а також при оформленні списку використаних джерел.

3. ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Якість дипломної роботи залежить не лише від вдалого добору необхідних матеріалів, а й від умілого використання їх, чіткої організації, систематичності й послідовності викладу, правильного оформлення наукового апарату. Звідси її оцінюють не лише з точки зору теоретичної наукової значущості, актуальності теми, прикладного значення отриманих результатів, а й за рівнем її загальнометодичної підготовки, яка передусім виявляється в її композиції.

Традиційно композиційна **структура дипломного (магістерського) дослідження** складається з таких послідовно розташованих елементів:

- 1. ТИТУЛЬНА СТОРІНКА**
- 2. ЗМІСТ**
- 3. ВСТУП**
- 4. ОСНОВНА ЧАСТИНА** (складається з двох-трьох розділів з висновками до них)
- 5. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ**
- 6. РЕЗЮМЕ** (іноземною мовою) (3-4 сторінки)
- 7. ДОДАТКИ** (за потреби)
- 8. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.**

3.1. Титульна сторінка

Дипломна (магістерська) робота починається з титульної сторінки. Зразок оформлення титульної сторінки наведено в *Додатку Е*. Титульна сторінка є першою сторінкою дипломної (магістерської) роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. Далі номер сторінки проставляють у правому верхньому куті аркуша. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи з висновками до них, загальні висновки, список використаних джерел, додатки. Всі вони починаються з нової сторінки, а кожен із підрозділів – після закінчення попереднього.

3.2. Зміст

У змісті містяться найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема, вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Приклад оформлення змісту дипломної (магістерської) роботи подано в *Додатку Ж*.

Якщо в дипломній (магістерській) роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік подається окремо перед вступом як **СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ**. Перелік друкується двома колонками, де ліворуч за абеткою наводять, наприклад, скорочення, праворуч — їх детальну розшифровку. Якщо в дипломній роботі є спеціальні терміни, скорочення, символи чи позначення, що повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

3.3. Вступна частина

Вступ – це надзвичайно важлива і відповідальна частина дипломної роботи, оскільки він містить всі кваліфікаційні

характеристики проведеного дослідження. Завдання **ВСТУПУ** – розкрити сутність і стан наукової проблеми, обґрунтувати необхідність проведення дослідження, окреслити актуальність роботи, визначити її мету та завдання. Обсяг вступу — 2–3 сторінки.

У вступі коротко подають загальну характеристику дипломної роботи в наведеній нижче послідовності.

Обґрунтування актуальності вибраної теми. Актуальність (у перекладі із латинської) – це важливість, практична значущість обраної для дослідження проблеми. У висвітленні актуальності необхідно включити сутність проблеми та необхідність її дослідження. Чітке формулювання наукової проблеми, визначення її суті є запорукою успішності та результативності всієї роботи. Розкриваючи актуальність дослідження, досліднику необхідно визначити суперечності, які підлягають розв’язанню саме в його роботі.

Для з’ясування стану розроблення обраної теми здійснюється короткий *огляд літератури*, з якого можна зробити висновок, що дана тема ще не розкрита (розкрита лише частково чи лише у певному аспекті), і тому потребує подальшого вивчення. Огляд літератури за темою засвідчує обізнаність дипломника про останні досягнення та розвідки в обраній галузі, його вміння систематизувати джерела та критично їх оцінювати. Таким чином, огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни розглянутих робіт, які доцільно згрупувати таким чином: роботи, що висвітлюють історію розвитку проблеми, теоретичні роботи, які повністю присвячені темі, потім ті, що розкривають тему частково.

Основні *помилки при визначенні актуальності* дослідження такі:

- визначається, хто і що зробив, однак не вказується, в чому саме полягає суть невирішеної проблеми (завдання), як вона стосується того, що вже є в лінгвістичній науці;
- дуже багато інформації за обсягом;
- не визначається, які саме суперечності вирішуються завдяки дослідженню дипломника;

➤ аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму звичайного переліку прізвищ і не відбиває рівня та аспектів дослідження проблеми. При цьому дослідження провідних науковців “перемішуються” з роботами дослідників, які ще тільки починають свою науково-дослідну роботу у відповідному напрямі.

Формулювання мети та завдань дослідження. Мета – це задум дослідження, науковий результат, якого прагнуть досягти. Мета завжди відображає спрямованість наукового пошуку на одержання нових знань та їх експериментальну апробацію. Тобто, якщо в *темі дослідження* розкривається *те, що і для чого досліджується*, то в *меті* – не тільки *що досліджується*, але й *яким чином буде відбуватися дослідження*. Правильне визначення мети роботи дасть змогу виокремити в ній основний напрям дослідження, упорядкувати пошук та аналіз матеріалу, підвищить якість роботи. Поставленої мети необхідно обов’язково досягти, і це має бути відображено у висновках.

Основні помилки при формулюванні мети дослідження:

- ототожнення її з одним із завдань дослідження;
- на початку речення використовуються такі слова, як “дослідити...”, “вивчити...”, що вказує на спосіб досягнення мети, а не на саму мету.

Мета дослідження конкретизується в його завданнях, які дають уявлення про його спрямованість. Чітко визначені завдання визначають шлях пошуку, вибудовують, уточнюють послідовність дій дослідника. Визначаючи мету, дослідник окреслює, який результат він має отримати в процесі дослідження, а завдання дають уяву про те, що саме необхідно зробити, щоб досягнути мети.

Завдання дослідження необхідно розташовувати в такому порядку, в якому передбачається їх вирішення, і так, щоб кожне наступне завдання було логічно обумовлено попереднім. Формулювання завдань дослідження завжди має починатися з дієслова майбутнього часу для позначення дії, спрямованої на вирішення конкретного наукового завдання, яке дасть змогу поряд з іншими завданнями досягти мети дослідження,

наприклад: “охарактеризувати...”, “проаналізувати...”, “дати аналіз...”, “провести порівняльний аналіз...”, “встановити...”, “визначити...”, “виявити...”, “науково обґрунтувати ...”.

Основні помилки при формулюванні завдань дослідження:

➤ застосовується термін “дослідити...”, проте в цьому випадку не можна перевірити кінцевий результат виконання завдання;

➤ завдання плутають з метою та формулюють його дуже широко;

➤ ставиться велика кількість завдань, а для магістерської роботи достатньо сформулювати 3–4 наукові завдання;

➤ завдання дослідження не пов’язані з метою дослідження й не сприяють її вирішенню;

➤ завдання дослідження не пов’язані одне з одним і сформульовані не в тому порядку, який передбачено проведенням дослідження;

➤ завдання дослідження не конкретні: не відображають, причини дослідження.

Об’єкт і предмет дослідження. Об’єкт наукового дослідження – сукупність зв’язків, відносин та якостей досліджуваного явища або загальна сфера пошуку, що знаходиться в полі зору дослідника. Предмет дослідження – аспект обраної проблематики, що підлягає безпосередньому вивченню у даній роботі, встановлюючи межі наукового пошуку в об’єкті. Тобто, об’єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об’єкті виділяється та його частина, що є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає назву теми

Основні помилки при формулюванні об’єкта й предмета дослідження:

➤ не пов’язують між собою ці дві наукові категорії;

➤ визначаються два об’єкти або два предмети дослідження (обидві категорії формулюються дуже широко або дуже вузько);

➤ міняють місцями об’єкт дослідження з предметом;

➤ замість предмета дослідження відбивають мету дослідження;

➤ об'єкта дослідження визначають його суб'єкт.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначити, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть змогу переконатися в логічності та доцільності вибору саме цих методів.

Основні помилки при формулюванні методів дослідження:

➤ вони тільки перелічуються без вказівки на те, з якою метою той чи інший метод застосовували;

➤ не звертається увага на методи теоретичного плану, за допомогою яких опрацьовується наукова та науково-методична література;

➤ не вказуються методи, які дають змогу виявити ефективність проведеної дослідником експериментальної роботи.

У вступі також визначають **теоретичну** та **практичну значущість** проведеного дослідження, а також окреслюють **наукову новизну** здійсненої розвідки.

Питання новизни дослідження є одним з найбільш суперечливих і складних, що характеризують науковий апарат. Новизна дослідження – це нові наукові положення (рішення), запропоновані дипломником. Вона вказує на відмінність отриманих ним результатів від відомих раніше. Новизна визначає, що зроблено вперше, що розширено й доповнено, конкретизовано й уточнено, поширено й переведено на новий клас систем, об'єктів, що перетворено й докорінно змінено, що дістало подальший розвиток. При формулюванні новизни бажано вживати такі словосполучення, як “вперше здійснено...”, “вперше розроблено ...”, “доведено залежність між...”, “допрацьовано... (відомий) метод...”, “створено...”, “отримано новий ефект...”, “розроблено нову систему...”, “показано...”.

Основні помилки при визначенні новизни дослідження:

➤ новизна підміняється актуальністю, теоретичною або практичною значущістю дослідження;

- немає зв'язку між новими результатами й тим, що було одержано раніше, наявне в науковій літературі;
- новизна приписується вже відомим фактам або явищам;
- положення новизни формулюються як анотація.

Теоретичне значення дослідження визначає, що розроблено й обґрунтовано в теоретичному плані, що створено та обґрунтовано з точки зору методики навчання або виховання, які особливості теоретичних положень встановлені, що підлягало теоретичному обґрунтуванню (наприклад, теоретично обґрунтована технологія навчання).

Апробація результатів дослідження. Результати наукового дослідження повинні пройти апробацію, тобто бути оприлюдненими. Апробація, як правило, здійснюється у виступах на наукових, науково-практичних конференціях, семінарах, засіданнях кафедри, публікації наукової статті чи тез виступу. *Для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” підготовка до публікації тез доповіді на наукову конференцію та/або наукової статті є обов’язковою вимогою.* Термін виконання встановлює науковий керівник дипломної (магістерської) роботи.

3.4. Основна частина роботи

РОЗДІЛ 1 є теоретичним обґрунтуванням об’єкту дослідження, його головна мета полягає в аналізі та систематизації набутих знань з обраної проблематики. У цьому розділі необхідно окреслити основні етапи вивчення лінгвістичного явища, що досліджується, проаналізувати підходи науковців до його трактування та визначити аспекти, що не отримали належного висвітлення і які будуть вивчені у даній розвідці. У тексті роботи обов’язково повинні бути посилання на використані джерела. У кінці пишуться висновки до розділу, в яких наводиться категоріальний апарат, який буде підґрунтям практичного дослідження.

Обсяг цього розділу не повинен перевищувати 40 % загального обсягу дипломної (магістерської) роботи.

РОЗДІЛ 2. Основна мета цієї структурної частини дослідження полягає в перевірці достовірності визначених у Розділі 1 теоретичних положень на конкретному лінгвістичному матеріалі. Результати аналізу можна підкріплювати таблицями, діаграмами, графіками тощо. У кінці розділу наводяться висновки, до яких дійшов дослідник під час аналізу та інтерпретації фактичного матеріалу дослідження.

Обсяг другого розділу повинен становити 50 % загального обсягу дипломної (магістерської) роботи.

3.5. Висновки

У **ВИСНОВКАХ** викладаються найважливіші результати, отримані під час дослідження. За змістом висновки мають бути пов'язані зі структурою роботи й впливати із завдань дослідження. Висновки повинні повною мірою відображати матеріал, викладений у дипломній роботі.

3.6. Резюме

Резюме – це стислий виклад змісту дипломної роботи. Резюме пишеться англійською/німецькою мовою, якщо дипломна робота виконана українською мовою, чи українською, якщо дослідження написано іноземною мовою. У резюме потрібно обов'язково включити назву дипломної роботи, а також зазначити мету, завдання, предмет, об'єкт і методи дослідження, основні результати та висновки виконаної роботи.

3.7. Додатки

У **ДОДАТКИ** доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дипломної (магістерської) роботи:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- ілюстрації допоміжного характеру.

3.8. Список використаних джерел

Список використаних джерел містить всі джерела інформації, до яких звертався дослідник при написанні дипломної роботи (літературні джерела, джерела з мережі Інтернет, довідкова література, ілюстративні джерела). У список необхідно включати тільки ті джерела, які безпосередньо використовувалися при написанні дослідження, і на них є відповідні посилання у тексті роботи. Список використаної літератури нумерують і розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Авторів з однаковими прізвищами подають в алфавітному порядку їхніх ініціалів, праці одного автора — за алфавітом перших літер назв його праць, праці одного автора з однаковою назвою — за хронологією. Спочатку наводять літературу, видану кирилицею, а далі — латиною. Основна вимога до використаних джерел — єдине оформлення і дотримання вимог до оформлення бібліографічного опису видань.

3.9. Типові помилки при написанні дипломної (магістерської) роботи:

- зміст роботи не відповідає плану, не розкриває тему повністю або її основної частини;
- сформульовані назви розділів (підрозділів) не відтворюють реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта;
- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження;
 - не виявлено самостійності;
 - не наведено ґрунтовного аналізу сучасних спеціальних джерел (за останні 5 років) з теми дослідження;
- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки — поставленим завданням;
- в тексті роботи немає посилань на першоджерела або вказано не ті, з яких взято матеріал;

- бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту;
- обсяг та оформлення роботи не відповідає вимогам, роботу виконано неохайно, з помилками (орфографічними, стилістичними тощо).

4. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Дипломна (магістерська) робота має характеризуватися не лише належним рівнем змісту, відповідною структурою, але й бездоганним оформленням. Звідси при оцінюванні дипломної (магістерської) роботи береться до уваги не лише якість цієї наукової роботи, а й відповідність її оформлення. У разі невідповідності оформлення дипломної (магістерської) роботи державним стандартам і встановленим вимогам оцінка за представлене дослідження повинна бути знижена. Дипломна (магістерська) робота має бути чітко структурованою із виділенням окремих її частин, абзаців, нумерацією сторінок, правильним оформленням посилань, виносок, цитат, списку використаної сучасної літератури (не менше 50 джерел переважно останніх років). Обов'язковим є використання літератури іноземними мовами.

Дипломна (магістерська) робота виконується українською мовою. **Обсяг** дипломної (магістерської) роботи для отримання освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” 45-50 сторінок, “спеціаліст” – 55-60 сторінок, “магістр” – 65-70 сторінок машинописного тексту без урахування додатків та списку використаних джерел.

Рекомендований шрифт — Times New Roman 14 текстового редактора Word з міжрядковим інтервалом 1,5 на аркуші формату А4 з полями відповідно: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє й нижнє – по 20 мм. На сторінці має бути 28–30 рядків. Відступ у п'ять друкованих знаків (1,25 мм)), нумерація сторінок арабськими цифрами в правому верхньому куті (без крапки).

Текст основної частини дипломної (магістерської) роботи поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами посередині сторінки. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам (див. *Додаток 3*).

Не допускається розміщення назви розділу чи підрозділу в нижній частині сторінки, якщо далі подається лише рядок тексту.

Кожну структурну частину дипломної (магістерської) роботи треба починати з нової сторінки.

4.1. Нумерація розділів та підрозділів

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти (див. *Додаток 3*).

4.2. Оформлення ілюстрацій і таблиць

Ілюстрації (графіки, діаграми, схеми) і таблиці необхідно подавати в дипломній (магістерській) роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках дипломної (магістерської) роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають «Рис.» або «Мал.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: *Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу).*

Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами. Приклад оформлення ілюстрації показано в *Додатку К*.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначеннями номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в розділі дипломної (магістерської) роботи одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. Заголовки колонок повинні починатися з великих літер, підзаголовки — з малих, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Висота рядків має бути не менше 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не включають. Зразок оформлення таблиць наведено в *Додатку Л*.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують номер таблиці, наприклад:

«Продовж. табл. 1.2».

Примітки до тексту і таблиць, у яких наводять довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова *«Примітки»* ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова *«Примітка»* ставлять крапку.

1). На всі таблиці дослідження повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2».

2). При посиланні на ілюстрації дипломної (магістерської) роботи вказують порядковий номер ілюстрації, наприклад, «як показано на «рис. 1.2».

3). У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

4.3. Посилання на використані джерела та цитування

Посилання на літературні джерела в тексті наводяться у квадратних дужках []. Це може бути посилання на джерело в цілому або на джерело із зазначенням конкретної сторінки.

Наприклад:

1) Проблеми, пов'язані з вивченням системної організації мови, перебувають у центрі уваги сучасної лінгвістики, а необхідність системного розгляду лексичного складу мови визнається більшістю мовознавців. Одним із головних досягнень мовознавства стало розуміння основ семантичної єдності слів, виділення певних рис семантичних об'єднань та множинності відношень між їх складовими [77; 79; 151; 165; 178; 212].

2) Функціональний стиль ми розуміємо, услід за Ю.С. Степановим [214, с. 218], як історично сформовану, усвідомлену суспільством підсистему всередині системи

загальнонародної мови, закріплену за тими чи іншими ситуаціями спілкування (типовими мовленнєвими ситуаціями), що характеризується набором засобів вираження (морфем, слів, типів речення і типів вимови) та схованим за ними принципом відбору цих засобів із загальнонародної мови.

У тексті роботи з метою аргументації власних тверджень чи для критичного аналізу певного положення того чи іншого дослідника необхідно наводити цитати. Згідно наукового етикету цитований текст необхідно точно відтворювати, оскільки найменше скорочення чи заміна наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування

1. Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий».

2. Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається.

3. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

4. При непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

5. Якщо необхідно виявити ставлення автора дипломної (магістерської) роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання.

6. Коли автор дипломної (магістерської) роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, то робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора роботи, а весь текст застереження вміщується у круглій дужці, наприклад: (курсив наш. – *В.Ж.*), (переклад наш. – *В.Ж.*), (підкреслено мною. – *В.Ж.*), (розбивка моя. – *В.Ж.*).

4.4. Оформлення додатків та списку використаних джерел

Додатки оформлюють як продовження дипломної (магістерської) роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті дослідження.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках дипломної (магістерської) роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток, наприклад, *Додаток А*, *Додаток Б*. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на аркуші після ВИСНОВКІВ друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ Додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу Додатка В.

Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після додатків. Правила оформлення використаних джерел наведено в *Додатку М*.

5. МОВА ТА СТИЛЬ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Наукове дослідження у вищій школі є, насамперед, кваліфікаційною роботою, тому значну увагу слід звернути на мовностилістичний аспект дипломної (магістерської) роботи. Мета наукового мовлення полягає в тому, щоб систематично й об'єктивно викласти певні наукові проблеми, питання. Основна увага звертається на логіку і точність викладу, від яких залежить рівень інтелектуальності наукових висловлювань. Для наукового тексту також є характерним змістовна лаконічність, завершеність логічних зв'язків, цілісність та послідовність розвитку думки. На рівні цілого тексту визначальними характеристиками наукового тексту є *цілеспрямованість, відсутність емоційно забарвлених елементів мови, наявність точних висловлювань, наявність спеціальної термінології, яка в лаконічній формі дає розгорнуті визначення або змістовні дефініції явищ, процесів, понять.*

Науковий стиль викладу результатів дослідження передбачає:

- логічну послідовність та чіткість викладу;
- однозначність, точність термінології;
- лаконізм за інформативної насиченості змісту;
- ясність, доступність, зрозумілість;
- конкретність, об'єктивність висловлювання.

Науковий стиль української мови характеризується певними мовностилістичними рисами. Так, на лексичному й фразеологічному рівнях слід відзначити такі стилетвірні особливості:

➤ використання спеціальних лінгвістичних (*лексема, морфема, денотат, синтаксична конструкція* та ін.) та загальнонаукових термінів (*аналіз, синтез, систематизація, класифікація* та ін.);

- вживання слів у прямому значенні;
- відсутність експресії, внаслідок чого домінуючою формою оцінки результатів дослідження є констатація фактів;
- переважання іменної лексики;
- частотне вживання віддієслівних іменників (*виникнення, формування, вживання* та ін.), дієприкметникових,

дієприслівникових зворотів;

➤ виклад матеріалу переважно від першої особи множини (наприклад, «ми встановили...», «ми не поділяємо думки ...», «ми вважаємо...» і т.ін., а не «я вважаю ...», «я не поділяю думку...»);

➤ використання пасивних конструкцій, що зумовлено необхідністю об'єктивного викладу матеріалу («у дослідженні розглянуто...», «у роботі проаналізовано...», «у цій частині виокремлено характерні ознаки ...»).

Одна з істотних рис наукового стилю полягає у використанні значної кількості спеціальних лексичних засобів, що слугують для вираження певних смислових відношень між елементами наукової інформації:

➤ **причини і наслідку, умови і наслідку** (*проте, однак, тому що, звідси, в(у)наслідок цього, в (у) результаті, в (у) залежності від, у зв'язку з цим, згідно з, відповідно до, за таких умов, за такої умови, через, якщо (ж), то це свідчить про, вказує на, засвідчує на, дає можливість, дозволяє, сприяє, має значення тощо*);

➤ **часова співвіднесеність і порядок викладення інформації** (*спочатку/ насамперед/ у першу чергу з'ясуємо, передусім зазначимо, наступним кроком у дослідженні, одночасно, у той же час, поряд із цим, в подальшому, останнім часом, насамкінець тощо*);

➤ **всебічний розгляд об'єкта (з точки зору типовості, конкретності, сутності тощо)** (*з точки зору, у цьому розумінні, взагалі, зокрема, як правило, у тому числі, в основному, з одного боку, з іншого боку, крім того, окрім, у контексті, за концепцією тощо*);

➤ **зіставлення і протиставлення інформації** (*однак, проте, також, так само, як і; як., так і ...; порівняно, у протилежність, на противагу, навпаки, аналогічно, таким чином, разом із тим тощо*);

➤ **виокремлення частин висловлювання** (*головне, зупинимося на головному, необхідно зазначити, маємо підкреслити (зазначити), слід мати на увазі, треба врахувати,*

характерно, що... тощо);

➤ **доповнення, уточнення інформації** (крім того, більше того, до речі, між іншим, головним чином, особливо, точніше, у тому числі, а саме тощо);

➤ **зв'язок з попередньою інформацією** (як було сказано/ показано/ зазначено/ встановлено/ одержано/ виявлено/ з'ясован, як свідчать дані, на підставі даних з таблиці/ діаграми виходить/ можна встановити, як видно із таблиці, як зазначено в таблиці/ схемі, як (уже) указувалося вище/ зазначалося раніше/ підкреслювалося, вище (нижче), вище йшлося про..., у зв'язку з цим, у зв'язку з вище викладеним, названий, останній, попередній, відповідний, вищеописаний, вищевказаний, вищенаведений, виведений, доведений, класифікований, завершений, описаний, перерахований, розглянутий, сформульований, установлений, аналогічний, схожий, подібного типу, розглядуваний тощо);

➤ **об'єктивна оцінка інформації** (природно, само собою зрозуміло, безперечно, безсумнівно, очевидно, навряд чи, начебто, у дійсності, насправді, дійсно, правда, точніше, зрозуміло, швидше за все, на перший погляд, зрештою, дослідження показало, аналіз підтвердив тощо);

➤ **ілюстрація зазначеного** (наприклад, так, як приклад, прикладом може слугувати, проілюструємо яскравими прикладами, розглянемо приклад, про що можна судити за, продовжимо ілюструвати, проаналізуємо типові приклади, унаочнимо тощо).

Використання вищенаведених лексичних одиниць сприяє логічному представленню думки, запобігає хибним повторам, допомагає уникати висловів, що не стосуються наукового дослідження, скеровує хід думки, дотримуючись правил ведення наукового пошуку відповідно до розділів дослідження.

Інші мовні/мовленнєві стандарти-кліше, що також можуть бути використані в науковій роботі:

1. Мотивація актуальності теми і важливості дослідження	
➤ Проблема	...перебуває в центрі уваги... ...zasлужує на особливу увагу...

	<p>...посідає важливе місце...</p> <p>...є актуальною...</p> <p>...давно є на часі...</p> <p>...цілком є на часі...</p> <p>...відноситься до найактуальніших...</p> <p>...цілком не є вирішеною...</p> <p>...є малорозробленою, недослідженою...</p> <p>...є дискусійною, не досить розробленою...</p> <p>...фрагментарно висвітлювалася в ...</p> <p>...не була об'єктом спеціального вивчення...</p>
➤ Важливо	<p>...дослідити...</p> <p>...описати (здійснити опис)...</p> <p>...узагальнити...</p> <p>...вивчити...</p> <p>...встановити...</p> <p>...пояснити...</p> <p>...систематизувати...</p> <p>...охарактеризувати</p> <p>...(дати характеристику)...</p> <p>...класифікувати...</p> <p>...визначити...</p> <p>...підсумувати...</p> <p>...проаналізувати...</p> <p>...з'ясувати...</p> <p>...розробити...</p> <p>...здійснити експеримент...</p> <p>...простежити...</p> <p>...укласти...</p> <p>...виявити...</p> <p>...експериментально перевірити...</p>
<p>2. Історія і сучасний стан розробки питання в науковій літературі</p>	
	<p>➤ Прийнято вважати, що...</p> <p>➤ Загальновідомо, що...</p> <p>➤ Є думка, що...</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ На думку (кого?) ..., ... ➤ Згідно з точкою зору., ... ➤ Відповідно до концепції... ➤ Як уважає (вважають) ..., ... ➤ Існуючі точки зору з цього питання можна класифікувати таким чином ... ➤ Дослідженням цієї проблеми займалися ... ➤ Цих поглядів дотримується (дотримуються) ➤ Гіпотезу (передбачення) про ... висунув (розробив) ... ➤ Початок напрямку (тенденції) покладено... ➤ Нову концепцію (ідею, гіпотезу, теорію тощо) розроблено ... ➤ Останнім часом дослідження з... ➤ Згідно з даними... ➤ Як показують новітні дослідження в галузі... ➤ У контексті сучасної парадигми досліджень... ➤ Сучасна лінгвістика демонструє зростаючий інтерес до... ➤ При вивченні ... значну увагу науковці приділяли... ➤ Подальший розвиток досліджень з...
3. Мета і завдання дослідження	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Дипломну (магістерську) роботу присвячено такому питанню, як ... ➤ Мета дослідження полягає в тому, щоб ... ➤ Завдання дослідження формулюється (формулюються) ... ➤ Метою є встановити (встановлення) ... ➤ Метою є визначити (визначення)... ➤ У роботі порівнюється (порівнюються) ... ➤ У роботі вивчається (вивчаються) ... ➤ У роботі з'ясовується (з'ясовуються) ... ➤ Автор розв'язує низку завдань, а саме ...

4. Виклад суті дослідження у роботі

- Є підстави вважати ...
- Гіпотетично можна стверджувати, що ...
- Перевіримо запропоновану гіпотезу ...
- Об'єкт дослідження характеризується такими особливостями ...
- Об'єкт аналізу має такі специфічні якості, як ...
- Матеріали здійсненого обстеження дозволяють згрупувати (класифікувати, узагальнити, уточнити, конкретизувати) ...
- Нами зафіксовано (виявлено, з'ясовано, описано) ...
- У світлі вищесказаного...
- Як уже зазначалося...
- На наш погляд...
- Необхідно зазначити, що...
- З огляду на...
- Установлено, що...
- Відправною точкою... у визначенні... було...
- Поділяючи точку зору... ми вважаємо...
- Беручи до уваги...
- З іншого боку...
- Передусім...
- По-перше...
- Аналіз... свідчить про...
- Звернення до концепції...
- Уявлення про...
- Як стверджує...
- Наступний приклад є...
- Таким чином, виконаний аналіз доводить, що...
- Проведене дослідження дає можливість стверджувати, що...
- У ході дослідження були проаналізовані...
- Результати роботи дають підстави вважати,

	<p>що...</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ У центрі нашої уваги... ➤ Під час дослідження виникла необхідність... ➤ Ми встановили... ➤ Як показало наше дослідження... ➤ Як свідчать результати аналізу... ➤ Аналіз мовного матеріалу показав... ➤ Застосування... методу (аналізу) дало змогу встановити...
5. Висновки, рекомендації, пропозиції	
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Таким чином, проведене дослідження (аналіз) підтверджує, що ... ➤ Отже, є всі підстави зробити такий висновок ➤ Як підсумок зазначимо, що ... ➤ Дані здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок про ... ➤ Отже, можна впевнено стверджувати, що ... ➤ Сформулюємо основні висновки ➤ Описана в роботі методики дослідження... є ➤ Підсумовуючи все сказане, відзначимо ... ➤ Підбиваючи підсумки, відзначимо... ➤ Здійснене дослідження дозволяє зробити такі висновки...

Що ж стосується синтаксичних особливостей наукового тексту, то, передусім, слід відзначити своєрідну стрункість і особливий стандарт у побудові речень, що проявляються з одного боку в широкому використанні простих ускладнених речень (з однорідними членами, узагальнюючим словом, з відокремленим членом речення, із вставною чи вставленою одиницею), а з іншого – у тяжінні до складних синтаксичних конструкцій, зокрема до складнопідрядних речень із кількома предикативними частинами.

6. НАПИСАННЯ РЕЗЮМЕ

Підготовка резюме іноземною мовою є важливим етапом написання дипломної (магістерської) роботи і виконується на завершальній стадії роботи над дослідженням. Гарне резюме іноземною мовою передбачає використання характерних для цього стилю лексичних одиниць та кліше.

Наприклад:

дипломна (магістерська) робота	paper/ project
науковий керівник	(scientific) advisor
предмет дослідження	the subject of the research
об'єкт дослідження	the object of investigation
дослідження присвячено	the research is devoted to/ deals with/ focuses
дослідження описує\ пояснює\ представляє\ характеризує\ аналізує\ вказує\ підкреслює\ надає детальний (ретельний, короткий) аналіз	the paper describes/ explains/ introduces/ characterises/ analyses/ points out/ underlines/ gives detailed (thorough, brief) analysis (description)/
дослідження представляє аналіз\ короткий виклад\ огляд\ характеристику	the research presents an analysis of/ a summary of/ a review of
Мета дослідження	the research aim
завдання дослідження	the research objectives
результати дослідження	the findings of the research
робоча гіпотеза	the working assumption
основні поняття	the basic concepts
практична значущість	practical value
теоретичні передумови	theoretical background
вступ	introduction
розділ	chapter
висновки	conclusions

методи дослідження	research methods
добір та аналіз емпіричних даних	collection and analysis of empirical data
огляд літератури з теми дослідження	review of related literature
додаток/ додатки	appendix/ appendices
Головною метою/ завданням дослідження є вивчення/ встановлення...	The main/ major/ primary aim/ goal/ purpose/ task of this paper/ study is to investigate/ establish...
завдання ... є підсумувати/ зробити огляд/ представити/ надати пояснення/ визначити/ оцінити дослідити/ сформулювати/ окреслити/ розглянути/ проаналізувати/ дослідити/ визначити/ представити/ розробити	The objectives of ... are to summarise/ survey/ present/ provide an explanation (for)/ identify/ evaluate/ explore/ formulate/ outline/ discuss/ analyse/ examine/ determine/ produce/ develop/
Робота написана в руслі...	The focus of this research is in the area of ...
Проведене дослідження є важливим з огляду на...	Such a study is important in order to ...
Результати дослідження свідчать, що...	The findings from this research provide evidence that ...
Головними висновками дослідження є...	The main conclusions drawn from this study are ...

7. ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

На завершену дипломну (магістерську) роботу науковий керівник дає відгук, у якому оцінює якість виконання дослідження та робить висновок про можливість допуску дипломної (магістерської) роботи до захисту в ДЕК.

У датованому та підписаному відгуку наукового керівника відображається:

- актуальність дослідження;
- досягнення поставлених мети і завдань дослідження;
- рівень теоретичних знань, виявлений автором при вирішенні конкретних практичних завдань;
- достовірність отриманих результатів;
- аналіз позитивних сторін роботи, а також її недоліків та помилок (орієнтовна схема відгуку керівника дипломної (магістерської) роботи подано у *Додатку В*).

Крім того, у відгуку наукового керівника обов'язково відзначається рівень підготовки студента до проведення самостійного наукового пошуку, вміння працювати з науковою літературою та розв'язувати наукові і практичні проблеми, характеризується ступінь оволодіння дипломником сучасними методами дослідження та вміння логічно, обґрунтовано викладати матеріал та робити висновки.

Науковий керівник визначає відповідність набутих випускником знань, умінь та навичок (компетенцій) вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця і можливість присвоєння йому кваліфікації фахівця певного освітньо-кваліфікаційного рівня за напрямом (спеціальністю) та оцінює дипломну (магістерську) роботу записом "*Допускається до захисту*", а в разі негативної оцінки – "*До захисту не допускається*".

У випадках негативного висновку щодо допуску роботи до захисту це питання виноситься на розгляд кафедри за участю наукового керівника. Протокол засідання кафедри надходить до директора інституту й затверджується.

8. ЗОВНІШНЄ РЕЦЕНЗУВАННЯ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Після завершення і схвалення науковим керівником дипломна (магістерська) робота направляється на зовнішнє рецензування. До рецензування залучаються провідні фахівці вищих навчальних закладів (кандидат або доктор наук). Коло наукових та фахових інтересів рецензентів має відповідати тематиці дипломної (магістерської) роботи.

Рецензія може бути написана у вільній формі, але в ній потрібно розглянути та оцінити:

- правильність постановки проблеми, її обґрунтованість, актуальність і значення для практики;
- уміння визначити основні питання й викласти матеріал у логічній послідовності;
- позитивні сторони та недоліки при висвітленні теми (глибина розкриття, повнота вивчення літературних джерел, уміння застосовувати теорію до аналізу практики, навички оволодіння методикою дослідження проблем тощо);
- новизну та практичне значення висновків і пропозицій;
- самостійність, творчий підхід студента до осмислення теоретичного і практичного матеріалу;
- мову та стиль дослідження (орієнтовну схему рецензії на дипломну (магістерську) роботу представлена у Додатку Е).

Рецензія повинна містити висновок рецензента про відповідність якості виконаної дипломної (магістерської) роботи вимогам до таких робіт, про можливість допущення її до захисту й, за бажанням, може бути висловлено зауваження та думку про оцінку роботи за чотирибальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» і в системі ECTS. Рецензент має підписатись із зазначенням свого прізвища, ім'я та по батькові, місця роботи і посади, яку займає, і завірити підпис (орієнтовну схему рецензії подано у Додатку Д).

Підписана рецензія подається разом з дипломною (магістерською) роботою на відповідну кафедру за три тижні до початку державних іспитів.

9. ПОПЕРЕДНІЙ ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Попередній захист дипломних (магістерських) робіт відбувається на засіданні кафедри, рішенням якої студенти допускаються або не допускаються до захисту дипломних (магістерських) робіт перед Державною екзаменаційною комісією.

Для проведення попереднього захисту студент повинен подати на відповідну кафедру дипломну (магістерську) роботу в друкованому вигляді не переплетену в жорстку палітурку (магістри також подають наукову статтю та/або тези доповіді на науковій конференції) та повинен бути готовим коротко доповісти основний зміст роботи. Кафедра може вимагати від студента доопрацювання дипломної (магістерської) роботи та визначити відповідні завдання. Рішення про допуск (магістерської) роботи до захисту в ДЕК після доопрацювання приймають спільно науковий керівник та завідувач кафедри.

Зброшурований у твердій палітурці рукопис завершеної дипломної (магістерської) роботи за наявності позитивних відгуку наукового керівника та зовнішньої рецензії подається студентом завідувачу кафедри. Завідувач кафедрою, ознайомившись з дипломною (магістерською) роботою, змістом відгуку наукового керівника та рецензії, приймає рішення про допуск дипломної (магістерської) роботи до захисту. Допуск до захисту здійснюється шляхом відповідного запису завідувача кафедри у висновку кафедри про дипломну (магістерську) роботу на титульній сторінці дипломної (магістерської) роботи. Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити дипломну (магістерську) роботу до захисту через її незадовільну якість, це питання має бути заслухано на засіданні кафедри за участю наукового керівника. Обговорення оформляється протоколом і подається на затвердження директору ННІ іноземної філології.

Отже, ***остаточно оформлена дипломна або магістерська робота з відгуком наукового керівника та рецензією подається на кафедру за 3 тижні до початку державних іспитів.***

Студент повинен бути ознайомлений зі змістом відгуку та рецензії.

Рішення про рекомендацію дипломних робіт до захисту приймається кафедрою ***не пізніше, ніж за три тижні до початку державних іспитів*** при наявності рецензії та відгуку наукового керівника. Виконані роботи з написом на титульному аркуші висновку завідувача кафедри про допуск студента до захисту подаються кафедрою директору інституту ***за два тижні до початку державних іспитів.*** Після зазначеного терміну дипломні роботи директором не приймаються, студенти до їх захисту не допускаються.

10. ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

10.1. Процедура захисту дипломної (магістерської) роботи.

Захист дипломної (магістерської) роботи здійснюється публічно. За своїм характером він є науковою дискусією, що відбувається у вимогливій, принциповій і водночас доброзичливій атмосфері з дотриманням вимог наукової етики. До захисту дипломних (магістерських) робіт допускаються студенти, які виконали навчальний план (не мають академічних заборгованостей) і програму підготовки на відповідному освітньо-кваліфікаційному рівні, мають завершену, оформлену у відповідності з вимогами дипломну (магістерську) роботу, отримали відгук наукового керівника, зовнішню рецензію та візу завідуючого кафедрою про допуск до захисту.

На засідання ДЕК до початку захисту дипломної (магістерської) роботи подаються такі документи:

- дипломна (магістерська) робота студента в двох екземплярах;
- письмовий відгук керівника дипломної (магістерської) роботи;
- зовнішня рецензія на дипломну (магістерську) роботу;
- інші матеріали, які характеризують наукову й практичну цінність виконаної дипломної (магістерської) роботи (видані статті чи інші наукові праці студента з теми дипломної (магістерської) роботи й т.ін.).

Дипломна (магістерська) робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, була виконана з недотриманням графіка, а також не має відгуку наукового керівника та зовнішньої рецензії, до захисту не допускається.

На захисті обов'язково повинен бути присутнім науковий керівник, який у своєму виступі відзначає особливості, значущість, наукову цінність виконаної роботи, і, за можливості, рецензент. Якщо науковий керівник або рецензент відсутні, відгук або рецензія зачитуються головою або одним із членів ДЕК.

Під час підготовки до захисту студент має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо дипломної (магістерської) роботи і підготовлені наочні матеріали. Перед захистом студенту слід ретельно прочитати рецензію, особливу увагу звернути на висловлені рецензентом зауваження і по можливості усунути зазначені недоліки або дати аргументовану відповідь у доповіді. Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь студента й забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту.

Зважаючи на специфіку факультетів іноземних мов, захист дипломних (магістерських) робіт з лінгвістичних дисциплін у ННІ іноземної філології відбувається на іноземній мові (англійській чи німецькій мові), що, звичайно, дещо ускладнює процедуру захисту. Студент повинен ґрунтовно представити результати свого дипломного дослідження, засвідчуючи належне володіння іноземною мовою, знання відповідної іншомовної наукової термінології та опанування специфіки наукового стилю відповідної мови. Наступне обговорення дипломної роботи, відповіді на запитання також здійснюються іноземною мовою.

Після доповіді студента голова ДЕК зачитує рецензію на дипломну (магістерську) роботу, і студент має можливість відповісти на всі зауваження рецензента. Потім заслуховується відгук наукового керівника та надається слово бажаним висловити свою думку щодо рівня дослідження студента. Під час захисту дипломної (магістерської) роботи члени ДЕК, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть задавати студентові запитання щодо змісту дипломної (магістерської) роботи. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими.

Хід захисту фіксується в протоколі ДЕК. Оцінка обговорюється на закритому засіданні ДЕК та оголошується головою ДЕК на відкритому засіданні в присутності членів ДЕК, усієї групи студентів та дипломника. При оцінюванні дипломної (магістерської) роботи державна екзаменаційна комісія бере до уваги такі фактори:

➤ якість дипломної (магістерської) роботи в цілому (її творчий характер, вміння автора аналізувати теоретичний матеріал, обґрунтованість сформульованих практичних рекомендацій);

➤ самостійність у розробці проблеми;

➤ якість оформлення дипломної (магістерської) роботи (стиль викладу, грамотність, бібліографія, ілюстративний матеріал);

➤ рівень виступу дипломника (чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура мовлення);

➤ відгук керівника та оцінка наукового рівня дослідження рецензентом.

Засідання ДЕК оформлюється протоколом, до якого вносяться відповідна оцінка за захист, записуються запитання членів ДЕК і присутніх на захисті, особисті думки членів ДЕК, зазначається одержаний освітній рівень, а також назва державного документа про освіту (диплом), який видається випускникові. Протокол підписують голова і члени ДЕК, що брали участь у засіданні.

10.2. Критерії оцінки дипломної (магістерської) роботи

Критерії оцінки дипломної (магістерської) роботи з лінгвістичних дисциплін	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
<ul style="list-style-type: none"> ➤ обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконано на високому науково-теоретичному та методичному рівні; ➤ робота написана самостійно, зміст повністю відповідає назві, поставленій меті та завданням; ➤ правильно визначено й оформлено науковий апарат дослідження; ➤ зроблено глибокий і всебічний аналіз наукових джерел; ➤ отримані результати систематизовані, висновки є переконливими, зроблені на високому рівні узагальнення; ➤ робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; ➤ робота подана на кафедру вчасно; ➤ рецензент оцінив роботу на оцінку "відмінно" (А); ➤ захист роботи відбувся на "відмінно". 	відмінно	А

<ul style="list-style-type: none"> ➤ обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконано на високому науково-теоретичному та методичному рівні; ➤ робота написана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута; ➤ правильно визначено і оформлено науковий апарат дослідження; ➤ зроблено глибокий аналіз наукових джерел; ➤ отримані результати систематизовані, але висновки не є переконливими, зроблені на недостатньо високому рівні узагальнення; ➤ робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; ➤ робота подана на кафедру вчасно; ➤ рецензент оцінив роботу на оцінку "добре" (В чи С); ➤ захист роботи відбувся на "добре". 	добре	В
<ul style="list-style-type: none"> ➤ обґрунтована актуальність теми, тема розкрита повністю, дослідження виконане на високому науково-теоретичному та методичному рівні; ➤ робота написана самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані і мета досягнута; ➤ правильно визначено і оформлено науковий апарат дослідження; ➤ отримані результати систематизовані, але висновки не є переконливими, зроблені на недостатньо високому рівні узагальнення; 	добре	С

<ul style="list-style-type: none"> ➤ в оформленні роботи є окремі недоліки, у тому числі мовні; ➤ робота подана на кафедру вчасно; ➤ рецензент оцінив роботу на оцінку "добре" (С); ➤ захист роботи відбувся на "добре". 		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ тема розкрита повністю, але науково-теоретичний та методичний рівень виконаного дослідження не дуже високий; ➤ робота написана самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на повноті досягнення мети; ➤ аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; ➤ отримані результати систематизовані недостатньо, висновки зроблені непереконливо та на недостатньо високому рівні узагальнення; ➤ в оформленні роботи є недоліки; недостатня кількість бібліографічних джерел; є мовні помилки; ➤ рецензент оцінив роботу на оцінку "задовільно" (D чи E); ➤ захист роботи відбувся на "задовільно". 	задовільно	D

<ul style="list-style-type: none"> ➤ тема розкрита повністю, але науково-теоретичний та методичний рівень виконаного дослідження не дуже високий; ➤ робота написана в основному самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані не повністю, що позначилося на повноті досягнення мети; ➤ аналіз наукових джерел не повною мірою відбиває сучасний стан наукової розробки досліджуваної проблеми; недостатня кількість опрацьованих джерел; ➤ одержані результати систематизовані недостатньо, висновки зроблені непереконливо, на невисокому рівні узагальнення; ➤ в оформленні роботи є недоліки; суттєві порушення мовного режиму; ➤ рецензент оцінив роботу на оцінку "задовільно" (E); ➤ захист роботи відбувся на "задовільно". 	задовільно	E
<ul style="list-style-type: none"> ➤ робота списана або зміст не розкритий; студент не вмів користуватися науковим апаратом; ➤ робота оформлена без дотримання вимог; ➤ робота подана на кафедру після встановленого терміну; ➤ рецензент оцінив роботу на оцінку «незадовільно» (FX) ➤ захист роботи відбувся на «незадовільно». 	не задовільно	FX
<ul style="list-style-type: none"> ➤ робота не виконана 	не задовільно	F

10.3. Загальні рекомендації щодо виступу дипломника. На захист дипломної (магістерської) роботи студент готує доповідь (до 10-12 хвилин), а також, якщо є потреба в цьому, наочність: таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо або презентацію з використанням мультимедійних засобів. Вказані матеріали обов'язково узгоджуються з науковим керівником.

Отже, під час захисту дипломної (магістерської) роботи студент повинен:

- стисло обґрунтувати вибір теми, її актуальність, мету і завдання;
- розкрити теоретичну та практичну значущість дослідження;
- чітко сформулювати основні висновки та рекомендації;
- показати ґрунтовні знання першоджерел та наукової літератури з обраної проблеми, всебічне володіння матеріалом дослідження;
- продемонструвати здатність самостійно аналізувати й узагальнювати результати дослідження;
- викласти свої міркування з приводу зроблених критичних зауважень з боку рецензента, голови та членів ДЕК.

Оцінка дипломної (магістерської) роботи залежить не лише від змісту, переконливості доповіді, а й від того, наскільки вправно представить її на засіданні Державної екзаменаційної комісії пошукач, наскільки компетентно, впевнено відповідатиме він на поставлені запитання, коментуватиме дискусійні положення. Для цього йому необхідно володіти і послуговуватися правилами публічного виступу.

Чіткість, лаконічність, граматична правильність висловлювань надають переконливості доповіді дипломника. Це зовсім не означає, що доповідь має бути спрощеною за формою. Навпаки, вона має відповідати всім критеріям наукової доповіді, бути логічно побудованою та добре аргументованою.

Виголошувати її необхідно впевнено, виразно, дбаючи про оптимальний темп, гучність, інтонацію мовлення. Поспішливість промовця, ковтання закінчень слів, надмірно тихий голос відчутно знижують ефект доповіді. Аудиторії, перед якою

відбувається захист наукових робіт, як правило, імпонує спокійна, виважена, за потреби, пристрасна манера викладу дипломника. Абсолютно неприпустиме порушення норм літературної мови, зокрема вживання сленгу (жаргону), неправильних наголосів у словах тощо.

11. ДОДАТКИ

**Орієнтовна тематика тем дипломних (магістерських) робіт,
які виконуються в Навчально-науковому інституті іноземної
філології**

Англійська філологія

«Стилістичні та композиційні засоби передачі емоційного стану людини в прозі Д. Лоуренса»

«Концептуальні особливості персонажних характеристик та їх лінгвістичної презентації у творах Д. Френсіса»

«Складові лексико-семантичного поля «СНІД» та засоби їх передачі українською мовою»

«Мовні засоби відтворення концепту ДІМ у сучасній англійській мові (на матеріалі лексикографічних джерел)»

«Лінгвокультурологічний аналіз поняття «людина» в сучасній англійській фразеології (на матеріалі лексикографічних джерел)»

«Переклад текстів первинних і вторинних наукових жанрів: граматичний аспект»

«Лексико-семантичні та функціональні особливості термінів американської музики»

«Лексика на позначення реалій політичного життя: лінгвокультурологічний аспект (на матеріалі англійських лексикографічних джерел)»

«Лексико-семантичні та структурні характеристики термінологічної лексики офіційних документів НАТО»

«Лінгвокогнітивний аспект позначення нерівності у сучасній англійській мові»

«Історично-культурна детермінація іспанських запозичень в історії англійської мови»

«Соціально-культурні та особистісні особливості мовленнєвої поведінки персонажів роману У. Колінза «Місячний камінь»

«Особливості реалізації анафоричних відношень в англійській мові»

«Тропеїчні засоби передачі емотивності у прозі Д. Лоуренса (на прикладі роману «Коханець леді Чаттерлей»)»

«Взаємодія тропів як засіб реалізації прагматичної скерованості в романі Дж. Стейнбека «Грона гніву»

«Лінгвокогнітивні основи моделювання дійсності у комунікативній ситуації «Освідчення в коханні» (на матеріалі сучасної англійської художньої прози)»

«Експлікація конотації при афіксальному словотворі (на матеріалі англійської періодики)»

«Лексико-стилістичні особливості та переклад текстів міжнародних конвенцій у галузі прав людини»

«Лінгвокультурологічні складові поняття FAMILY в англійській мові»

«Відтворення концепту ЖІНКА в сучасній англійській мові»

«Сомантичні фразеологічні одиниці в сучасній англійській мові: лінгвокультурологічний аналіз»

«До поняття про лексичний прототип в англійській мові (діахронічна епідигматика)»

«Лінгвопрагматичні особливості евфемії як прояву «інакомислення» в сучасній англійській мові»

«Англійські вербальні засоби впливу на свідомість»

«Особливості вираження категорії заперечення в мові ранньомовноанглійського періоду»

«Концептуальні особливості характеристики персонажів у творах Ч. Діккенса»

Німецька філологія

«Німецький молодіжний жаргон: шляхи формування й сучасний статус»

«Компресивні можливості словотвору сучасної німецької мови»

«Особливості культурної пам'яті в художніх творах сучасних німецьких авторів»

«Відображення ціннісних орієнтацій у німецьких та українських казках»

«Специфіка стереотипів-концептів національного характеру у німецькій лінгвокультурі»

«Мовно-стилістичні засоби вираження емоційного стану персонажів у новелі Ф. Кафки «Перевтілення»

«Структурний та лексико-стилістичний аспекти зовнішньої характеристики персонажів у творах Е. М. Ремарка»

«Слоган у просторі німецького рекламного дискурсу»

«Лінгвокультурна домінанта «дім-родина-чужина» в німецьких та українських пареміях»

«Топос ознаки та його соціокультурна функція в художній прозі (на прикладі творчості Е. Єлінек)»

«Фразеологічні засоби репрезентації концепту «кохання» у німецькій та українській мовних картинах світу»

«Фразеологізми з нумеральним компонентом у національній картині світу (на матеріалі німецької та української мов)»

«Концептуалізація одоричного коду культури в німецьких фразеологізмах»

«Образ-концепт «людина» у німецькій мовній картині світу»

Методика викладання іноземних мов

«Використання елементів образотворчого мистецтва як засобу формування іншомовного спілкування учнів старшої школи»

«Формування соціокультурних вмінь учнів основної школи при роботі над лексикою»

«Формування лексичної компетенції початкової школи засобами англomовного дитячого фольклору»

«Ігрові уроки як засіб мотивації навчання англійської мови молодших школярів»

«Формування вербальної соціокультурної грамотності учнів старшого етапу шкіл із поглибленим вивченням іноземної мови»

«Формування лексичної компетенції дітей дошкільного віку в контексті соціокультурного підходу в навчанні іноземних мов»

«Стратегічна компетенція як основа формування аудитивних вмінь учнів старшої школи»

«Формування умінь діалогічного мовлення дітей дошкільного віку на основі пізнавально-ігрової діяльності»

«Формування граматичної компетенції учнів середнього етапу навчання з використанням комп'ютерних лінгвістичних ігор»

«Використання мікро-відео-фрагментів соціально-культурного характеру як засобу вдосконалення усномовленнєвої комунікації учнів старшої школи»

«Формування діалогічної мовленнєвої компетенції учнів основної школи з використанням інтерактивних методів навчання»

Переклад

«Сучасний військовий сленг як проблема перекладу (на матеріалі сучасної англомовної газетної публіцистики)»

«Мовностилістичні характеристики та особливості перекладу сленгу в сучасних англомовних газетних текстах»

«Лексико-стилістичні особливості та переклад текстів міжнародних конвенцій у галузі прав людини»

«Лінгвостилістичні особливості перекладу повісті Д.Лессінг «Домівка гірської худоби»»

«Особливості функціонування субстандартної лексики в сучасному англомовному кінодискурсі: лінгвопрагматичний та перекладацький аспекти»

**Зразок заяви на затвердження теми дипломної
(магістерської) роботи**

Ректору
Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(вчене звання, прізвище та ініціали)
студента групи (№ групи)
Навчально-наукового інституту
іноземної філології
спеціальності (назва спеціальності)
(форма навчання)
(прізвище, ім'я по батькові)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему дипломної (магістерської) роботи:

(тема роботи)

та призначити науковим керівником роботи _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали)

(Дата)

(Підпис студента)

Прохання підтримую _____
(Підпис)

(Прізвище та ініціали керівника)

**Орієнтовна схема відгуку керівника дипломної
(магістерської) роботи**

ВІДГУК

наукового керівника на дипломну роботу

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студента)

_____ (тема дипломної роботи)

поданої на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за спеціальністю _____

(назва спеціальності)

Актуальність теми _____

Реалізація мети і завдань дослідження _____

Відповідність обраних методів дослідження _____

Головні досягнення і результати _____

Обґрунтованість і достовірність висновків _____

Реалізація матеріалів роботи (апробація у вигляді статті, доповіді на конференції, результати роботи прийнято до використання в навчальному процесі тощо)

Зауваження _____

Рівень самостійності розробки теми та відповідність роботи вимогам _____

Загальні висновки про можливість допуску роботи до захисту

Науковий керівник _____

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

« _____ » _____ 20__ р.

Додаток Д

**Орієнтовна схема рецензії на дипломну (магістерську)
роботу**

РЕЦЕНЗІЯ
на дипломну роботу

_____’
(прізвище, ім’я, по батькові студента)

_____’
(тема дипломної роботи)

поданої на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за
спеціальністю _____
(назва спеціальності)

ЗМІСТ РЕЦЕНЗІЇ

Рецензент: _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, місце праці, прізвище, ім’я, по батькові)

« _____ » _____ 20__ р.

Підпис засвідчую

Підпис завіряється за місцем роботи

Зразок оформлення титульної сторінки дипломної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Дипломна робота

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на тему:
**«СИСТЕМНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ
ДІЄСЛІВ КОМУНІКАЦІЇ У СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ
ГАЗЕТНИХ ТЕКСТАХ»**

Виконав(ла):

студент(ка) IV курсу № групи
спеціальності Філологія. Мова і
література (англійська, німецька)
денної (заочної) форми
навчання
прізвище, ім'я, по батькові

Науковий керівник:

доктор (кандидат) філологічних
наук, професор (доцент)
прізвище, ім'я, по батькові

Допущено до захисту

«_____» _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

_____ (вчений ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові)

ЖИТОМИР (рік)

Зразок оформлення змісту дипломної роботи

ЗМІСТ	
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ	5
1.1. Системні властивості англійського дієслова	5
1.1.1. Семантичні особливості англійського дієслова	8
1.1.2. Валентнісні можливості дієслів в англійській мові	11
1.2. Лінгвопрагматичні характеристики газетного тексту	12
Висновки до Розділу 1	16
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЄСЛІВ КОМУНІКАЦІЇ В ГАЗЕТНОМУ СТИЛІ	17
2.1. Лексико-семантична класифікація дієслів комунікації в аналізованих газетних текстах	17
2.2. Особливості граматичної сполучуваності досліджуваних дієслів лексико-семантичної групи “Комунікація”	23
Висновки до Розділу 2	29
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	30
РЕЗЮМЕ	32
ДОДАТКИ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	34

Зразок оформлення розділів і підрозділів

РОЗДІЛ 1.

**СИСТЕМНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛІЙСЬКОГО
ДІЄСЛОВА ТА ЙОГО ЖАНРОТВІРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ У
ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ**

**1.1. Лексико-семантичні та граматичні властивості
англійського дієслова**

Одним із актуальних напрямів у дослідженнях сучасних функціонально зорієнтованих лінгвістичних студій залишається комплекс проблем, пов'язаних із аналізом властивостей мовних одиниць і відношень між ними, оскільки мовне явище вважається вивченим лише за умови дослідження його місця в системі мови та особливостей його функціонування у мовленні [167, с.5].

**1.2. Місце мови художньої літератури у системі
функціональних стилів сучасної англійської
мови**

Мова функціонує в різних сферах людської комунікативної діяльності. Для обслуговування цих сфер комунікації у мові історично склалися й оформилися функціональні стилі літературної мови, кожен з яких характеризується певними нормами й принципами відбору та поєднання мовних засобів.

1.2.1. Індивідуальний стиль письменника як стильова домінанта художнього твору. Однією з основних категорій при лінгвістичному підході до вивчення художньої літератури є поняття індивідуального стилю письменника, що визначається як своєрідна, історично зумовлена, складна, але структурно єдина і внутрішньо зв'язана система індивідуально-естетичного використання засобів і форм словесного вираження, притаманних певному періоду розвитку художньої літератури [37, с. 85].

Зразок оформлення ілюстрації

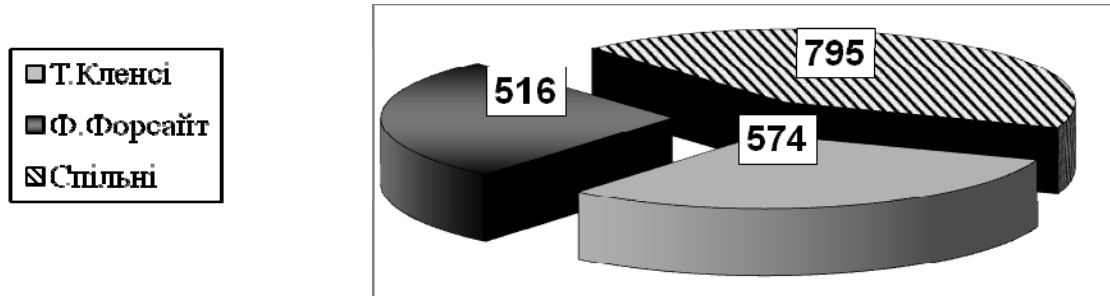

Рис. 2.1. Об'єднаний словник дієслів із творів досліджуваних авторів

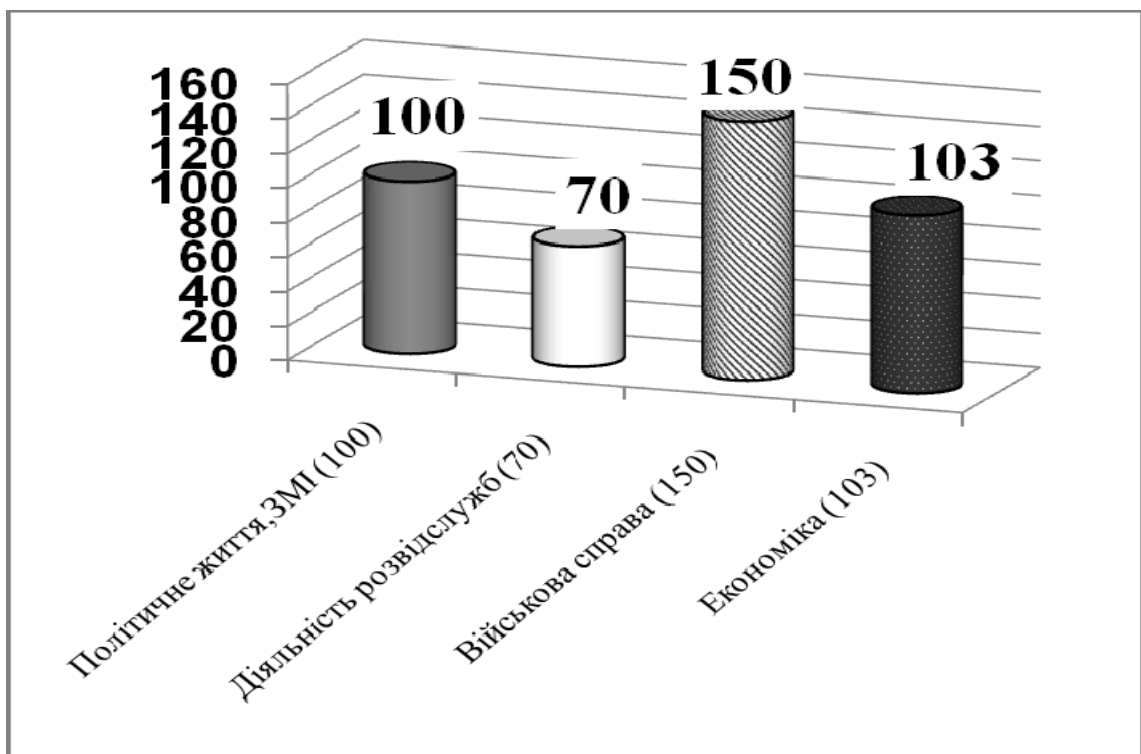

Рис.3.2. Тематичний розподіл іменників моделі VN

Зразок оформлення таблиці

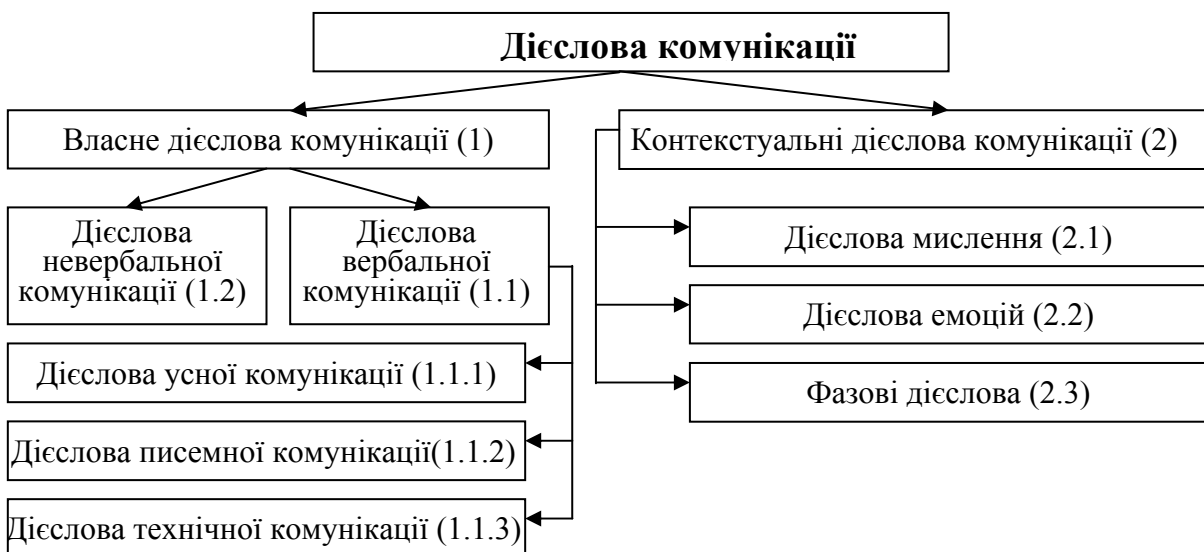
Таблиця 2.1

Стильова структура сучасної англійської мови

СТИЛІ	Мовні функції різних функціональних стилів				
	Інтелектуально-комунікативна	Волюнтативна	Емотивна	Контактно-установча	Естетична
Ораторський	+	+	+	+	+
Розмовний	+	+	+	+	-
Поетичний	+	-	+	-	+
Публіцистичний і газетний	+	+	+	-	-
Діловий	+	+	-	-	-
Науковий	+	-	-	-	-

Таблиця 3.1

Класифікація дієслів ЛСГ «Комунікація»

Зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Бондарко А. В. Функциональная грамматика / А. В. Бондарко. – Л.: Наука, 1984. – 136 с. 2. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. – К.: Наук. думка, 1988. – 256 с. 3. Blake N. F. A History of the English Language / N. F. Blake. – London: Macmillan Press LTD, 1996. – 382 p. 4. Heim I. The Semantics of Definite and Indefinite Noun Phrases / I. Heim. – Amherst: MIT Press. – 1982. – 187 p.
Два автори	1. Арутюнова Н. Д. Русское предложение. – Бытийный тип (структура и значение) / Н. Д. Арутюнова, Е. Н. Ширяев – М.: Русский язык, 1983. – 198 с. 2. Льюис Г. Краткая сравнительная грамматика кельтских языков / Г. Льюис, Х. Педерсон. – М.: Издательство иностранной литературы, 1954. – 534 с. 3. Brinton L. J. The English Language. A Linguistic History / L. J. Briton, L. K. Arnovick. – Oxford: Oxford University Press, 2006. – 522 p. 4. Haegemann L. English Grammar. A Generative Perspective / L. Haegemann, J. Gueron. – Oxford, Berlin: Balckwell Publishers, 1999. – 672 p.

Три автори	1. Иванова И. П. Теоретическая грамматика современного английского языка / И. П. Иванова, В. В. Бурлакова, Г. Г. Почепцов. – М.: Высшая школа, 1981. – 285 с.
Чотири автори	1. Грамматика английского языка. Синтаксис / Н. А. Кобрина, Е. А. Корнеева, М. И. Оссовская, К. А. Гузеева. – М.: Просвещение, 1986. – 160 с. 2. Comprehensive Grammar of the English Language / R. Quirk, S. Greenbaum, J. Leech, J. Svartvik – London, New York: Longman, 1985. – 1779 p.
Без автора	1. Теория функциональной грамматики. Локативность. Бытийность. Поссесивность. Обусловленность / [Бондарко А. В. и др.]. – СПб: Наука, 1996. – 229 с.
Словники	1. Географія: словник-довідник / [авт.-уклад. В. Л. Ципін]. – Х.: Халімон, 2006. – 175 с. 2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії: словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О.І. Тимошенко. – К.: Європ. ун-т, 2007. – 57 с. 3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К.: Карпенко, 2007. – 219 с. 4. Європейський Союз: словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К.: К.І.С., 2006. – 138 с.
Дисертації	1. Буніятова І. Р. Локативные и направительные синтаксемы в среднеанглийском языке: дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Буніятова Ізабелла Рафаїлівна. – К., 1989. – 203 с.

	<p>2. Нодь В. І. Розвиток абсолютної інфінітивної конструкції в англійській мові (XII–XIV): дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Нодь Вікторія Іванівна. – К., 2005. – 166 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Медвідь М. М. Формальне й семантичне варіювання моделі <i>There-V-N(mod)-L</i> у сучасній англійській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 “Германські мови” / М. М. Медвідь. – Харків, 2002. – 22 с.</p>
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>1. Гринберг Дж. Некоторые грамматические универсалии, преимущественно касающиеся порядка значимых элементов / Дж. Гринберг; [пер. с англ. Е. М. Моргуновой] // Новое в зарубежной лингвистике. – 1970. – Вып. 5. – С. 114-162.</p> <p>2. Иванова Е. Ю. О перцептивности номинативных предложений / Е. Ю. Иванова // Вопросы языкознания. – 2004. – №1. – С. 107-117.</p> <p>3. Исакадзе Н. В. Генеративная грамматика и руссистика: проблемы падежа и вида / Н. В. Исакадзе, И. М. Кобозева // Современная американская лингвистика: Фундаментальные направления. – М.: УРСС, 2006. – С. 142-167.</p> <p>4. Королев А. А. Глагол существования и связка в древнеирландском языке / А. А. Королев // Категории бытия и обладания в языке / отв. ред. В. Н. Ярцева. – М.: Наука, 1977. – С. 101-124.</p> <p>5. Краснухин К. Г. Закон Вакернагеля и структура индоевропейского предложения / К. Г. Краснухин // Вестник Московского</p>

	<p>университета. Сер. Филология. – 1997. – № 6. – С. 70-90.</p> <p>6. Ширяев Е. Н. Конкуренция предложений бытия и характеристики в разных языковых сферах / Е. Н. Ширяев // Облик слова [сб. статей РАН Ин-т рус. яз]. – М.: Издательство института русского языка, 1997. – С. 183-190.</p> <p>7. Ward G. Definiteness and the English Existential / G. Ward, B. Birner // Language. – 1995. – Vol. 71. – №4. – P. 722-742.</p> <p>8. van Kemenade A. Old and Middle English / A. van Kemenade // The Germanic Languages. – London, New York: Routledge, 1994. – P. 110-144.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Борщев В. Б. Бытийные и локативные предложения – что их различает? Тема – рематическая структура или диатеза. – [Электронный ресурс] / В. Б. Борщев, Б. Парти – Режим доступа: www.people.umass.edu/partee/docs/Handout_Borschhev-Partee_IPIRAN.pdf</p> <p>2. Barbiers S. On the Interpretation of There in Existentials / S. Barbiers, J. Rooryck. – Leiden University. – Режим доступа: www.ulcl.leidenuniv.nl/content_docs/faculty/rooryck/there.existentials.pdf</p> <p>3. Bacon F. The New Atlantis / F. Bacon. – Режим доступа: http://darkwing.unoregon.edu/%7erbear/bacon3.html</p>

12. ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Болюбаш Я. Я.* Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах / Я. Я. Болюбаш. – Київ: ВВП «Компас», 1997. – 61 с.
2. *Види наукової роботи студентів (зміст, структура, вимоги)* – Житомир: Поліграфічний центр ЖДПУ, 2000. – 14 с.
3. *Довідник здобувача наукового ступеня: Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації* / Ю. І. Цеков – К.: Ред. «Бюл. Вищої атестац. коміс. України»: Вид-во «Толока», 2004. – 69 с.
4. *Дубасенюк О. А., Іванченко Л. В., Сбруєва А. А.* Методичні основи організації дипломного дослідження з педагогіки: [методичні рекомендації]. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004. – 108 с.
5. *Єріна А. М., Захотай В. Б., Єрін Д. Л.* Меодологія наукових досліджень: [навчальний посібник] / А. М. Єріна, В. Б. Захотай, Д. Л. Єрін – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
6. *Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М.* Основи наукових досліджень: [навчальний посібник] / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.
7. *Крушельницька О. В.* Меодологія та організація наукових досліджень: [навчальний посібник] / О. В. Крушельницька – К.: Кондор, 2009. – 206 с.
8. *Логіка та меодологія наукового пізнання* // Філософія: [навчальний посібник] / За ред. І. Ф. Надольного. – К.: Вікар, 1998. – С. 335-356.
9. *Музика О. Л.* Дипломні роботи з психології: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / О. Л. Музика – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2007. – 104 с.
10. *Науковий стиль* // Стилїстика сучасної української мови: [посібник] / О. Д. Пономарів – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – С. 9-12.
11. *Науковий стиль мови і мовлення* // Стилїстика української

мови: [навчальний посібник] / П. С. Дудик. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – С. 74-80.

12. *Онуфрієнко Г. С.* Науковий стиль української мови: [навчальний посібник] / Г. С. Онуфрієнко. – К.: «Центр навчальної літератури», 2006. – 312 с.

13. *Осадчий М. М.* Положення про організацію навчального процесу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2006. – 40 с.

14. *П'ятницька-Позднякова І. С.* Основи наукових досліджень у вищій школі: [навчальний посібник] / І. С. П'ятницька-Позднякова – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 116 с.

15. *Письменна О. О.* Підготовка анотацій, рефератів, доповідей та їх обговорень англійською мовою / О. О. Письменна – К.: НАУ, ЛВК, 2002. – 32 с.

16. *Приклади оформлення бібліографічного опису списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті* // Бюлетень ВАК України. – № 3. – 2008. – С. 9-13.

17. *Ростовський В. С., Дібрівська Н. В.* Основи наукових досліджень та технічної творчості: [підручник для студентів вищих навчальних закладів] / В. С. Ростовський, Н. В. Дібрівська – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 96 с.

18. *Рябцева Н. К.* Научная речь на английском языке. Руководство по научному изложению. Словарь оборотов и сочетаемости общенаучной лексики: Новый словарь-справочник активного типа (на английском языке) / Н. К. Рябцева. – М.: Флинта: Наука, 1999. – 600 с.

19. *Сажко Л. А., Гапонова С. В.* Вимоги до написання та захисту рефератів, дипломних і дипломних робіт // Іноземні мови. – № 2. – 1998. – С. 54-62.

20. *Соловей М. І.* Методологія та технологія науково-педагогічних досліджень: [посібник для студентів вищих навчальних закладів] / М. І. Соловей, Є. С. Спіцин, В. В. Кудіна. – [вид. 2-е переробл. і доп.]. – К.: Ленвіт, 2009. – 192 с.

21. *Спіцин Є. С., Назаров С. М.* Організація науково-

дослідної роботи студентів у вищому навчальному закладі / Є. С. Спіцин, С. М. Назаров – К.: вид.центр КДЛУ, 2001. – 64 с.

22. *Філіпенко А. С.* Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: [посібник] / А. С. Філіпенко – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.

23. *Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М.* Організація та методика науково-дослідницької діяльності: [підручник] – [5-е вид.] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 240 с.

24. *Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради* / Л. А. Пономарєнко – К.: Редакція «Бюлетня Вищої атестаційної комісії України», 1990. – 80 с.

25. *Biggam J.* Succeeding with Your Master's Dissertation. A step-by-step handbook. – Maidenhead: Open University Press, McGraw-Hill Education, 2008. – 268 p.